

Bijna geen enkele sportieve vereniging op onze gemeente kan terugblikken op een bijna ononderbroken periode van 440 jaar sportieve activiteit. Eén uitzondering is er op deze vaststelling, namelijk de handboogschutterij. Bovendien bestaat er een merkwaardig document waarin het wel en wee van de oorspronkelijke schuttersgilde gedurende bijna drie eeuwen opgetekend werd.

Enkele jaren terug kreeg onze Heemkundige Kring een kopie in handen van dit Gildeboek van de Lichterveldse Sint-Sebastiaansgilde. Op basis hiervan kon Filip Van Devyvere een werkje -in beperkte oplage verspreid- samenstellen dat een beeld geeft, niet alleen van de handboogschutterij te Lichtervelde, maar tevens van het veranderende tijdsbeeld in de drie eeuwen van het bestaan van deze confrerie.

In het hiernavolgend artikel tracht hij een overzicht te geven van het reilen en zeilen van de handboogschutterij in Lichtervelde tussen 1554 en 1852. De periode na 1852 wordt in een volgend jaarboek behandeld.

De confrerie van de heilighen rudder sinte Sebastianus

1554 - 1852

Filip Van Devyvere

Straks is het 440 jaar geleden dat er onder de bovenstaande benaming in onze gemeente een handboogmaatschappij opgericht werd. Hoewel 440 jaar niet direct een mijlpaal betekent in het bestaan van een vereniging, toch lijkt het de moeite om even na te gaan hoe de boogschutterij geëvolueerd is van haar prille begin in 1554 tot op heden. Eerst en vooral dient opgemerkt dat de boogschuttersvereniging die nu nog in Lichtervelde actief is, een nieuwe vereniging is, die weliswaar de traditie voortzet van de gilde van 1554, maar strikt genomen niet kan bogen op een ononderbroken vierhonderdveertig jaar bestaan. Dit artikel gaat over de periode 1554 - 1852 gedurende dewelke de Sint-Sebastiaansgilde ononderbroken te Lichtervelde bestond.

1 Ontstaan bij keizerlijke oorkonde

In de woelige tijd van de vijftiende en de zestiende eeuw bestond er te Lichtervelde - zoals in de meeste dorpen van Vlaanderen - een kruisbooggilde¹ die een militair karakter had. De plaatselijke kasteelheer moest immers beroep kunnen doen op een contingent strijders wanneer het zijn leenheer beliefdde ten oorlog te trekken. In de meeste gevallen was dit een kruisbooggilde omdat de kruisboog een vrij trefzeker en dodelijk wapen was. De opkomst van vuurwapens, zoals kanonnen en musketten had echter sinds kort een totale verandering in de oorlogsvoering teweeggebracht, zodat de kruisboog een voorbijgestreefd wapen was geworden.

De kruisbogen echter in handen laten van de oproepbare soldaten was echter een gevaarlijke toestand daar deze hun wapens al eens voor andere doeleinden durfden te gebruiken. Wat was er immers gemakkelijker dan een oude vete te beslechten met een wapen dat vanop een veilige afstand de rivaal geruisloos kon uitschakelen, of een stuk wild neer te leggen dat een welkome aanvulling was op het schrale menu van de dorper in de zestiende eeuw. De kruisbogen moesten dus uit de omloop verdwijnen en om de schutterij in goede banen te leiden, werden op vele plaatsen in Vlaanderen handbooggilden opgericht.

Zo ook te Lichtervelde waar in 1554 keizer Karel V aan Anthone Van Huele een octrooi² verleent om de plaatselijke kruisbooggilde van St-Joris te vervangen door een handbooggilde ter ere van de heilige Sebastiaan³.

---

¹ Van de Lichterveldse kruisbooggilde is weinig bekend. Alleen weten we dat ze reeds in 1512 aan een schuttersfeest te Roeselare deelnam.

² De originele stichtingsakte is spoorloos, maar de tekst ervan is bekend uit drie kopieën die in de loop de eeuwen werden gemaakt. De oorspronkelijke tekst daterend van 15 maart 1554 was in het frans opgesteld en werd voor het laatst in 1929 volledig gekopieerd. In 1776 werd een Vlaamse vertaling gemaakt en opgenomen in het gildeboek, en in 1876 werd door de zorgen van gemeentesecretaris J. Wyffels een kopie van deze vertaling gemaakt die eveneens in het gildeboek werd opgenomen.

Wie de octrooitekst leest, verneemt dat de kruisboogschutters een slechte reputatie hadden van *"twisten, doodslaegen ende andere ongelucken, schelmstukken ende andere baldadigheden"*. Letterlijk wordt ook gezegd dat het er om te doen is *"om hun af te nemen alle occasie van te schieten naer de beesten van het wout"*. Bovendien was de stichtingsbrief van de kruisbooggilde *"verbrant ende geruyneert in de grote beroerte van Vlaenderen"*⁴.

Met één pennetrek werd de kwalijk befaamde kruisbooggilde dan ook afgeschaft en werd er een handbooggilde in de plaats gesteld waarin Anthone van Huele kon opnemen: *"eerlycke lieden, vredzartig, ende van goeden naeme ende faeme"* die zich mochten amuseren met schieten *"naer het voghelke opde persse"*.

Een militair voorkomen mocht deze gilde niet hebben, en haar religieus karakter werd van in het begin sterk benadrukt.

2 Reglement, gebruiken en werking van de gilde

In 1777 wordt het reglement van de schuttersgilde in het gildeboek opgetekend door grefier Van Baren. Wat vooral opvalt in dit reglement is de bekommernis om de correcte uitrusting van de schutters en de wellevendheid en de veiligheid tijdens de schietingen. Zo mocht niemand op de schieting verschijnen zonder handschoen en schietlap. Vermaningen werden gegeven aan schutters die die zouden *"onreverentelick ofte oneerlick spreken, vloucken, ofte onghenaedelick spreken ofte den vijandt der helle noemen"*.

De toetredende gildebroeders moesten beloven: *"te syn en worden gildebroeder van dese Keyserlycke gilde vanden edelen ridder Sinte Sebastiaen, binnen dese prochie de catholycke Roomsche religie te onderhouden ende vooren te staen, de keyserinne koninginne onse souverejne vrouwe als gravinne van Vlaenderen, mitsgaeders den heere ende weth deser prochie goet ende ghetrauwe te syn"*

Het bestuur van de gilde, de zogenaamde "EED" bestond uit hoofdman, koning, deken, griffier, baljuw en twee bezorgers.

Hoofdman van de gilde was van rechtswege de baljuw van de gemeente. Niet alle baljuws waren echter actieve schutters en daarom waren de gildebroeders in sommige perioden ertoe genoodzaakt een "hoofdman honorair" aan te duiden die dan plaatsvervangend optrad.

Koning was uiteraard diegene die op de koningsschieting de hoofdvogel neergehaald had. Wie drie keer na elkaar "koning" was werd automatisch tot "keizer" uitgeroepen. Tot op heden is aan dit gebruik niets veranderd. De oudst bekende koning van de gilde was jonkheer Anthone Van Huele die bij die gelegenheid een zilveren ketting met vergulde koningsvogel aan de gilde schonk.

---

³ Sebastiaan was een christen Romeins officier die in 288 de marteldood gestorven is, aan een paal gebonden en met pijlen doorschoten, zoals hij meestal afgebeeld wordt.

⁴ Tijdens de represailles van Maximiliaan van Oostenrijk werd ook het Lichterveldse kasteel omstreeks 1490 verwoest en verbrand. Dat de stichtingsbrief daar bewaard werd, ligt voor de hand aangezien de kruisbooggilde als militia van de kasteelheer fungeerde.

De traditie was dat alle daarna volgende koningen aan deze ketting een schakel toevoegden.

De deken zorgde voor de financiën van de gilde. Hij ontving de bijdragen, betaalde de rekeningen en legde daarover verantwoording af aan het bestuur op de jaarvergadering die traditioneel plaats had " 's anderendaegs naer den sondag voor St jansdag" Na zijn ambtstermijn werd hij automatisch eerste bezorger van de gilde

De baljuw kreeg zijn waardigheid door het eerst afschieten van een deel van de koningsvogel

De greffier werd uit de gildebroeders gekozen. Het schrijfwerk van de vereniging was uiteraard zijn taak.

De bezorgers waren verantwoordelijk voor de materiele organisatie van schietingen en gildefeesten. Zij waren twee in getal, waarvan de eerste bezorger de "afgaende deken" was, en de tweede uit de gildebroeders gekozen werd.

Naast de bestuursleden had de gilde ook trommelaars, een fijffer en een gildeknaap. Deze laatste moest de gildebroeders verwittigen voor bijeenkomsten en schietingen. De jongste gildebroeders was altijd vaandeldrager. Trommel, fijffer en vaandeldrager gingen mee in de optocht wanneer de gilde zich "ten gaeydaghe" -d.i. op de dag der koningsschieting- "in cortege" naar de kerk en naar het lokaal begaf. Soms kwam ook een nar de stoet opvrollen.

De trommelaars bespeelden de zogenaamde "roertrommels" waarvan er twee bewaard zijn gebleven. De hieronder afgebeelde en beschreven trommel berust in het Brugse Gruuthusemuseum, terwijl de andere in privé bezit is in Lichtervelde. Beiden zijn het werk van de befaamde kopersager Frans Van Hesens, van wie nog ander kunstig koperwerk in onze kerk bewaard is.

Roertrommel

Frans Van Hesens, 1761

Geelkoperen cilindervormig tromlichaam met twee membramen die op twee houten hoepels worden aangespannen. Deze hoepels zijn door koorden (y-vormig met lederen lussen, vernieuwd in 1985) met elkaar verbonden. Klem-schroef en haak voor veer links en rechts aan onderkant van het fust. Op het tromlichaam het wapenschild van Lichtervelde en dat van de Sint-Sebastiaansgilde, waarboven en waaronder respectievelijk de opschriften "TOUS TAMBOER" en "LICHTERVELDE BEMINT / SINTE SEBASTIAEN IN GLORIE" (chronogram).

Hout, vlaskoord, geelkoper, leder en kalfshuid (?); hoogte 41,5 cm; ø 43 cm.

Herkomst: Verzameling Oudheidkundig Genootschap te Brugge. Gekocht van Dh. De Vos, brouwer te Lichtervelde op 3.12.1891.

In 1822 werd een nieuw reglement, dat eigenlijk maar een aanvulling was op het oude, ingevoerd. Hierin werden de praktische punten geregeld voor de twee jaarlijkse feestdagen van de gilde, namelijk het naamfeest van de patroonheilige, en de dag van de koningschieting op de maandag volgend op de zondag vóór St-Jansdag.

Zorg om de wellevendheid bleef de ondertoon, ook in dit nieuwe reglement: zo werd vloeken en ruziemaken of afwezigheid in de jaarmis niet meer met een vermaning maar met een geldboete bedacht. Ook werd bepaald dat: *"wanneer in de verghaedinghe de keirse voor het beeld van den Ste Sebastiaen zal ontsteken zijn niemand en zal vermogen geduerende dien brand met de kaert te spelen ofte toebak te rooken op boete van eenen stuijver"*

Een ander strikt gerespecteerd gebruik was dat van de "doodsschuld". De gildebroeders, waren immers met elkaar verbonden niet alleen in dagen van vreugde en feest, maar ook in momenten van rouw om het afsterven van één onder hen. De overledene werd dan door zijn medebroeders ten grave gedragen. Als vergoeding voor deze laatste dienst werden de gildebroeders getrakteerd op een halve ton bier, te betalen uit de nalatenschap van de overledene. Om echter de erfgenamen hiermee niet te moeten lastig vallen, werd de gildebroeder verzocht reeds bij zijn intrede in de gilde deze halve ton vooruit betalen aan de gildedeken.

3 Gildehoogdagen

De eerste jaarlijks terugkerende hoogdag voor de gilde was het naamfeest van St.-Sebastiaan, dat op 20 januari valt.

Op die dag ging de gilde voltallig en in vol ornaat naar de kerk voor het jaargetijde voor de overleden confraters. Daarna was er schieting op de wip en op de doelen.

Een veel belangrijker hoogdag was er in de zomer. Op de zondag van het heilig Sacrament ging de hele gilde weer naar de kerk voor een plechtige dienst en bij de terugkeer in het lokaal werd beslist of er dat jaar al dan niet een koningsschieting zou worden gehouden. Indien de beslissing positief uitviel, werd er dan op de zondag vóór het feest van St Jan (24 juni) een groots opgezette koningsschieting gehouden.

Tegen halftien werd de koningsvogel van het gildhof naar de "persse" gebracht en in het bijzijn van de hele gilde erop geplaatst. Na de vespers kon dan de schieting beginnen en tegen de avond had de gilde gewoonlijk een nieuwe koning.

Op de maandag werd opnieuw bijeengekomen, dit keer voor ernstige zaken zoals vernieuwing van het bestuur en goedkeuring van de rekeningen. Eveneens op de maandag (hoewel het ook eens kon dinsdag worden) kwamen de vrouwen aan de beurt voor een koninginnenschieting.

4 Prijskampen en trofeeën

In de loop van haar bestaan heeft de St.-Sebastiaensgilde heel wat zilveren trofeeën bijeengeschooten. De meeste trofeeën waren luxe-uitvoeringen van schuttersattributen of Sebastiaansbeelden.

Een eerste trofee verwerft de gilde op een schieting te St Michiels in 1687, namelijk een zilveren aanwijsstokje⁵.

Armplaat van de Sint-Sebastiaansgilde

Gebogen armschutplaat met tussen twee dubbele groeven een gegraveerde Sint-Sebastiaansvoorstelling en de inscriptie: "DIXMUDE / anno 1716"

Het vooralsnog ongeïdentificeerde meesterteken (een gestileerde plant of een monogram?) komt eveneens voor op een Brugse theebus (1715-1716) in het Provinciaal Museum Sterckshof te Deurne (cfr. A.M. Claessens-Péré, Catalogus van het legaat Pierre Lunden, Provinciaal Museum Sterckshof Deurne, 1977, nr. 42) en op twee ampullen (1720-1721) in de O.L.-Vrouwekerk te Damme (cfr. L. Devliegheer, Damme, Kunstpatrimonium van West-Vlaanderen, Dl. 5, Tielt-Utrecht, 1971, pp. 99 en 178).

inventarisnummer: 0.42.X

Zilver (17 x 9 cm)

Merktekens (onderaan): (1) (2) stadskeuren van Brugge (leeuwenkop en gotische b); (3) ongeïdentificeerd meestermerk; (4) jaarletter d (1716)

Fotogr. Negatief: ACL 134881 B (1952)

Herkomst

Sint-Sebastiaansgilde Diksmuide. Sint-Sebastiaansgilde Lichtervelde. Gekocht in 1891 (3.12) van de heer De Vos, brouwer te Lichtervelde door het Oudheidkundig Genootschap van Brugge (stamfiche B 573).

Tentoonstelling

1966-1967 Antwerpen-Brussel. Schatten van de Vlaamse Schuttersgilden. Catalogus nr. 360.

Bibliografie

E. Dhaenens, Edelsmeedwerk (in het Gruuthusemuseum). In: West-Vlaanderen, jg. VI (1957), p. 17

Aanwijzende fotografische inventaris van de drie rechterlijke kantons Brugge (Kon. Inst. v.h. Kunstpatr. Brussel o.l.v. A. Janssens de Bisthoven), Antwerpen 1965

V. Vermeersch, Gids Gruuthusemuseum, Brugge 1979 (3de uitg), p. 131, nr. 754

⁵ Dit is een beukenhouten stokje ca 44 cm lang met een ronde zilveren plaat (Ø 8 cm) op het uiteinde. Waartoe dergelijke aanwijsstokjes dienden is niet duidelijk.

In 1701 was er een belangrijke wedstrijd te Gits waarbij de eerste prijs een zilveren St.-Sebastiaansbeeld was. Het was de Lichterveldenaar Donaes AMPE die na wisselende kansen uiteindelijk de trofee - die nu nog steeds te zien is in het Gruuthuuseum te Brugge - won. Bij die gelegenheid werd ook een speciaal "LOF-RYM" en een "LIEDEKEN" in zes strofen opgesteld. Het geheel werd in het gildeboek opgetekend en voorzien van een volgend chronogram⁶

*LChter VeLDe aLLeen Door UW WeL
sChieten
Cont ghY ooCk UWen sebastJaen ghenJeten*

In 1715 won de gilde tijdens een door haar zelf georganiseerde schieting een zilveren pijl.

In 1716 werd een zilveren schietlap⁷, versierd met een kunstig gegraveerde Sint-Sebastiaan gewonnen te Diksmuide.

Het spreekt vanzelf dat al dit kostbaar edelsmeedwerk zorgvuldig regelmatig geïnventariseerd en in het lokaal bewaard werd, samen met de trommels en andere schutterijrekwisieten. Toen de gilde in 1852 opgedoekt werd, is het zilverwerk en één trommel na diverse omzwervingen in het Brugse Gruuthuuseum beland, waar alles vandaag nog te bekijken valt.

5 Persse, doelen en gildhof

Reeds in het eerste reglement van de gilde kunnen we lezen dat niemand mocht schieten met pijlen "*ongheisert ofte onghehoorn*". "*Ongheisert*" betekent zonder ijzeren punt, en de term "*onghehoorn*" wordt gebruikt om een pijl aan te duiden zonder hoornen "klopper". Dit wijst er dus op dat er reeds vanaf het begin zowel op de staande wip als op doel geschoten werd.

De gilde had haar lokaal in het de herberg "SINT ANTHEUNIS", later genoemd "'T GILDHOF VAN SINT ANTHEUNIS", en nog later, tot aan het verdwijnen in de jaren 1960 "'T GILDHOF"⁸. Op het erf van deze herberg had de gilde haar doelen en galerieën, die daar blijven staan zijn tot in 1852 toen de gilde opgedoekt werd. Beslist werd toen dat hetgeen de afbraak zou opbrengen ten goede moest komen van het bejaardentehuis.

De staande wip stond oorspronkelijk op de markt opgesteld. In 1822 was hij aan dringende herstellingen toe en werd er beslist tot vernieuwing en verhuizing. Bij de openbare verpachting van de "dischgoederen" kon brouwer en gildebrouder Ivo Logghe voor rekening van de gilde een stuk land pachten langs de Wulleputstraat, dat naderhand geruild werd met pachter Van Canneyt voor een stuk palende aan de zuidkant van het erf van het Gild-

⁶ Wie de vet gedrukte letters (met een weinig goede wil) als Romeinse cijfers interpreteert, komt bij optelling ervan tot het jaartal.

⁷ Een schietlap was gewoonlijk in leder uitgevoerd en diende voor het beschermen van de onderarm tegen het terugslaan van de boogpees.

⁸ Het enige wat daar nog aan herinnert is het korte straatje tussen de Groenstraat en de Astridlaan, dat nu de naam "Gildhofweg" draagt.

hof. Op 16 September 1822 werd dan door Hoofdman-Koning Michiel SURMONT de nieuwe wip opgericht die voorzien was van een ijzeren sprang.

Overeengekomen was dat de kosten door alle gildebroeders gezamenlijk zouden gedragen worden.

6 Het gildeboek

Alles wat de gildereffier van belang achtte, werd in het zogenaamde "GILDEBOEK" opgetekend. Enkele opmerkelijke onderdelen van het gildeboek geven we hieronder. Eerst was er uiteraard een aparte rubriek gewijd aan de heren Van Haveskerke en de heren De Maulde die op het ogenblik dat de gildeboek begonnen werd, de heerlijke rechten over de "prochie van Lichtervelde" in handen hadden. Verder is er een

"Rubrijcke van de heeren Baillius",

waarin een aantal gilde- en "prochie"-baljuws vermeld worden te beginnen met Jacques Anthone LOGGHE en eindigend met Jan Frans Demeulenaere⁹ in 1777. De daaropvolgende "meiers" en "burgemeesters" respectievelijk uit de Franse en de Hollandse periode worden vermeld in de daaropvolgende rubriek getiteld:

"Rubrijke van de heeren hoofdmannen zedert de verandering van het Staatsbestier"

Wie de koningsvogel afschoot, mocht niet in het boek ontbreken, en deze namen werden genoteerd in de

"Rubrijcke van alle de Coninghen die men weet te vinden van ouden ende memoriaelen tijde"

Deze vermeldt niet minder dan 101 koningen. De eerst vermelde is jonkheer Anthone Van Huele die zich koning schoot in 1567 en de lijst eindigt met de vermelding van "Koning" De Volder in 1830. Hieruit blijkt duidelijk dat er niet ieder jaar een koningsschieting werd gehouden. Slechts één keizer wordt er vermeld, namelijk Frans MAERTENS die in 1806 voor de derde opeenvolgende keer de koningsvogel afschoot. Opmerkelijk is ook de prestatie van gildebroeder Pieter De Blonde die het klaarspeelde om zich koning te schieten in 1701, 1712, 1720, 1724, 1727, en 1736. (Wie doet het hem na ?).

Ook wie geen koning, hoofman of baljuw was, had recht op een plaatsje in het gildeboek. Voor de gewone leden was er trouwens een:

"Rubrijque van alle de overledenen guldebroeders die van ouden en memoriaelen tijde overleden zijn, boven de ghonne in d'ander Rubrijquen ghestelt staen die men believe hun gedachtich te zijn in hunne ghebeden en namentlijk inde Jaerghetijden soo volcht"

en een

"Rubrike van alle Gulde-broeders ghestelt in drij margen de middelmarge voor de Namen, d'eerste marge tot 't noteren van d'Officien, en de laetste marge tot 't noteren van de Dood"

---

⁹ Van deze laatste wordt gezegd "...Lesten bailliu der prochie van Lichtervelde, bij gevolge der veranderinge van het Staets-Bestier ten jaere 1795, wanneer dit land is overgegaen aen het fransch-omwenteling Bestier, en daer naer onder de souvereijniteijt van Napoleon Buonaparte, keijzer der franschen etc tot 1814."

waarin hun eventuele functie in de gilde en naderhand hun overlijdensjaar genoteerd werden.

Van belang waren uiteraard ook prijswinningen en andere merkwaardige gebeurtenissen die in een aparte

"Rubrijke vande geschiedenissen ende winninghen van prijzen"

neergepend werden

Ook alle bezittingen van de gilde werden zorgvuldig opgetekend. Zo was er een

"Rubryke van al 't zilver dat er door den Koning Sr Pi Perneel en den deken Sr Jan Bap^{te} Vergote is ghevonden ten Jare 1723"

die een gedetailleerde beschrijving en herhaalde inventarissen geeft van alle zilveren en andere waardevolle trofeen. Er was ook een

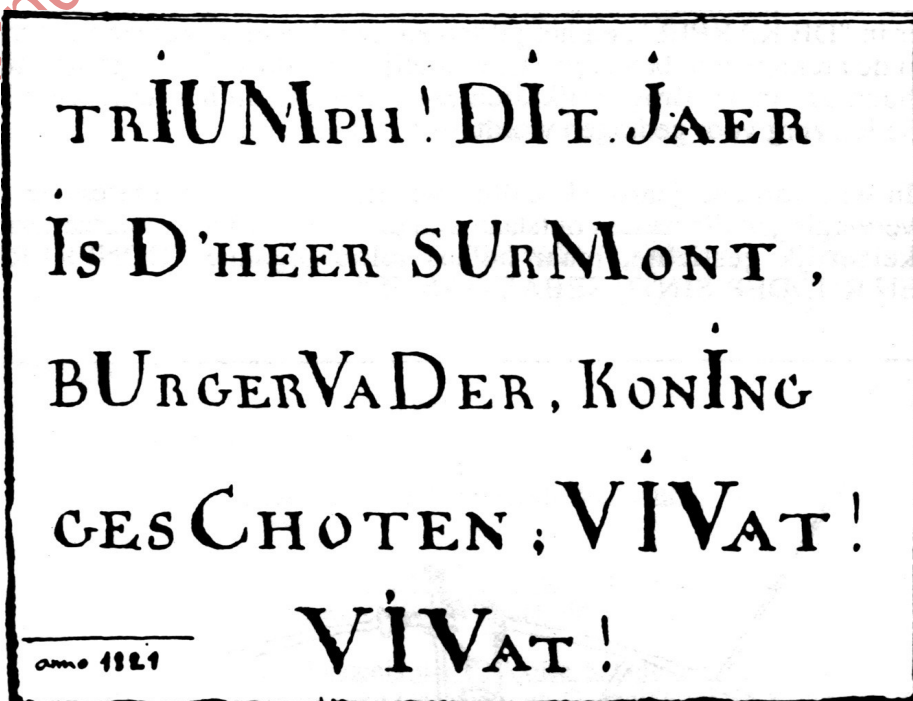
"Rubrijke van de goederen compiterende aen dese gilde soo volght"

waaruit we kunnen opmaken dat de gilde in bepaalde perioden er financieel niet slecht voor stond, en zelfs leningen toestond gewaarborgd door een hypotheek (terwijl enkele generaties later de gildebroeders de verhuis en vernieuwing van de staande wip zélf moesten bekostigen), en een

"Rubrique nopende de gaeijpersse en 't land waer op die staet"

Uiteraard werden ook het keizerlijk octrooi uit 1554 en de gildereglementen niet vergeten. Het gildeboek moet begonnen zijn rond 1700 -1710 door onderwijzer Ioannes Van Neste die de meeste rubrieken aangelegd en de titels ervan sierlijk verlucht heeft. Tot aan zijn dood in 1718 heeft hij boek bijgehouden, waarna schoolmeester Frans Gregorius Descamps (geen gildebroeder) zijn taak heeft verdergezet. Na hem zien we verschillende handschriften, het ene al beter leesbaar dan het andere, in het boek opduiken. Vanaf 1759 verschijnen er ook meer en meer chronogrammen, voornamelijk in de rubriek van de koningschietingen. Zo was Michiel SURMONT in 1821 de vijfennegentigste koning geworden. Deze blijde gebeurtenis werd als volgt in het boek genoteerd:

Kortom, alles wat voor het nageslacht belangrijk kon zijn, evenals de aan-

vaardingen van nieuwe gildebreeders en (vanaf 1777) ook de notulen van de bestuursvergaderingen, werd door de opeenvolgende greffiers genoteerd. Het is duidelijk dat dit boek een uniek document is dat niet alleen een schat aan informatie behelst over oude Lichterveldse families¹⁰, maar tevens een beeld geeft van de sociale status van de gildebreeders en van de belangrijke rol die de Gilde speelde in het gemeenschapsleven op ons dorp.

7 Teloorgang van de Gilde

Het leven van een vereniging kent uiteraard naast bloeiperioden ook dieptepunten. De aloude Sint-Sebastiaansgilde is het dieptepunt van de jaren na de Belgische onafhankelijkheid nooit meer te boven gekomen. Het gemeenschapsleven was diepgaand ontwricht door de politieke en sociale ontwikkelingen tijdens en na de Franse Revolutie, door de daaropvolgende Hollandse periode en slechte economische toestand waarin ons land in de eerste helft van de negentiende eeuw verzeild was geraakt. Maar bovenal was de tijdsgeschiedenis veranderd. De aloude zekerheden van een besloten gemeenschap rond kerk en dorpskern waren verdwenen en hadden plaats geruimd voor een individualisme, waar van confraterniteit nog maar weinig sprake was. In die omstandigheden lag het voor de hand dat de schuttersgilde die zich aan oude geplogenheden vasthield, moest ten onder gaan.

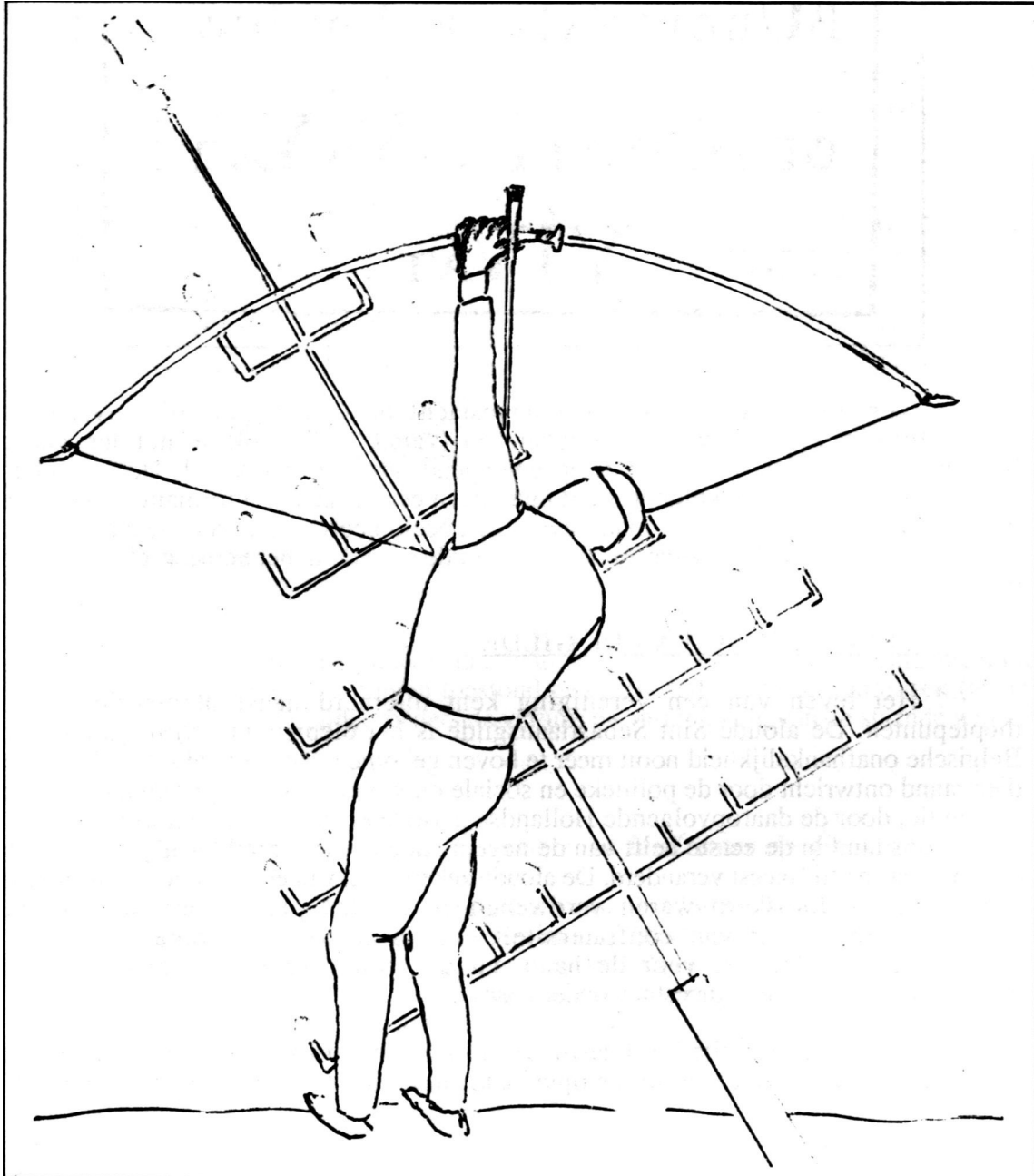
De laatste medaille werd gewonnen in 1822, en in 1830 werd de laatste koning ingeschreven. Van dan af wordt het opvallend stil en in 1852 besluiten de nog levende leden de hele zaak op te doeken. De doelen worden afgebroken, de gaaipers, de trofeeën, het vaandel en de trommels worden in bewaring gelaten bij de confrater Dejonckheere, herbergier in "DE KARPEL", en het Gildeboek wordt aan de gemeentesecretaris bezorgd om het bij de archieven te bewaren. Uiteindelijk zou alles wat enige waarde had - na een aantal tribulaties - in het Brugse rijksarchief en in het Gruuthusemuseum belanden waar er tot op heden zorg voor gedragen wordt.

Heemkundige kring 'Van de Dijk'

---

¹⁰ Stamboomonderzoekers vinden hier beslist één of andere voorvader terug die Gildebreders was, eventueel met vermelding van beroep en sterfdatum. De integrale tekst van het Gildeboek werd door de kring uitgegeven in 1991, met een transcriptie van de originele teksten in hedendaags schrift.

In een volgend jaarboek zullen wij trachten een overzicht te geven van de schuttersverenigingen die nadien ontstaan zijn en die de virtuele voortzetters waren en zijn van de keizerlijk gestichte, maar helaas teloorgegaane "CONFRERIE VAN DE HEILIGEN RUDDER SINTE SEBASTIANUS".

8 Bibliografie

8.1 Archieven

Rijksarchief Brugge: Gildeboek St. Sebastiaan

8.2 Periodieken

Sintobin C. Diverse artikels in "DE VELDBLOEM"

Sintobin C. Diverse artikels in "DE OUDE THOURHOUTENAER"

8.3 Literatuur

A.wouters M., Dekeyser I. &Vandenberghe S.

Catalogus van de muziekinstrumenten - Brugge, Gruuthuuseum 1985

Van Devyvere F.

De Sint Sebastiaansgilde te Lichtervelde - Lichtervelde, Heemkundige Kring Karel Van de Poele, 1991

Vanackere L.

Geschiedenis der Ardooise Schuttersgilden in "Handelingen van de Koninklijke Geschied- en Oudheidkundige Kring van Kortrijk" deel XXIII - 1949

Vermeersch V.

Zilver en Wandtapijten - Catalogus van het Gruuthuuseum, Brugge, Gruuthuuseum, 1980

Heemkundige kring Karel Van de Poele